

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-01-13

Vår referens

Ilona Holmgren

Verksamhetscontroller

ilona.holmgren@malmo.se

Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt socialtjänstlagen, reviderade 2025

STK-2024-1411

Sammanfattning

Ärendet gäller ansvarsfördelning för styrdokumentet Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt och särskilt boende enligt Socialtjänstlagen (SoL). Riktlinjerna beslutades av kommunfullmäktige 2016 (STK-2015-640).

I samband med omorganisationen i Malmö stad 2017 beslutade kommunfullmäktige att ge ansvaret för riktlinjerna till hälsa-, vård- och omsorgsnämnden (Ny organisation i Malmö stad – Översyn av kommuncentrala styrdokument som berörs av organisationsförändringen (STK-2017-501)). Riktlinjerna rör även funktionsstödsnämndens ansvarsområde, och enligt beslutet från 2017 ska revidering ske i samråd med funktionsstödsnämnden.

Under hösten 2024 har båda nämnderna inkommit med revideringar av riktlinjer för deras respektive verksamheter. Nämndernas föreslagna riktlinjer är i det närmaste likalydande, men skiljer sig åt i några punkter utifrån deras olika målgrupper. Dialogen gällande revideringen har resulterat i att funktionsstödsnämnden föreslår för kommunfullmäktige att ge nämnden rätt att anta egna riktlinjer för biståndsbedömning.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige ger funktionsstödsnämnden och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden rätt att anta egna riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen.
2. Kommunfullmäktige upphäver sitt beslut från 21 juni 2017 gällande ärende STK-2017-501, om att till hälsa-, vård- och omsorgsnämnden tillskjuta ansvaret för Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende

enligt Socialtjänstlagen (SoL) och att revidering görs i samråd med funktionsstödsnämnden.

3. Kommunfullmäktige upphäver Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt Socialtjänstlagen (SoL), STK-2015-640.

Beslutsunderlag

- Förslag till reviderade Riktlinjer för biståndsbedömning vid handläggning enligt socialtjänstlagen (SoL)
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 240927 § 99 Reservation (V), Särskilt yttrande (M+C) och (SD)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250127 Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt socialtjänstlagen
- Funktionsstödsnämnden beslut 241028 § 97 Reservation (V) och Särskilt yttrande (M+C).
- Funktionsstödsnämndens riktlinjer för biståndsbedömning vid handläggning enligt socialtjänstlagen (SoL)
- Presentation - Riktlinjer för biståndsbedömning vid handläggning enligt socialtjänstlagen (SoL)
- Beslut funktionsstödsnämnden 241216 §127

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-01-27

Kommunstyrelsen 2025-02-05

Kommunfullmäktige 2025-02-27

Beslutet skickas till

Funktionsstödsnämnden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Stadskontoret, ekonomiavdelningen

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden (HVON) och funktionsstödsnämnden (FSN) har fört dialog om revidering av Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt och särskilt boende enligt Socialtjänstlagen (SoL). Dialogen och nämndernas målgruppsanpassning av riktlinjerna har medfört att nämnderna lämnat skrivelser till kommunfullmäktige om ändrad ansvarsfördelning. FSN önskar anta separata riktlinjer. Nämndernas underlag sammanfattas i korthet i detta ärende och bifogas i sin helhet som bilagor.

HVON har även inkommit med skrivelsen ”Förslag till förändringar i avgifter för serviceinsatser i ordinärt boende uppmaning till kommunfullmäktige” (HVO-2023-

4345). Skrivelsen har ett nära samband med detta ärende. Skrivelsen föreslår att beslut om ”Modell för hur biståndsbeslut omvandlas i tid gällande serviceinsatser i hemtjänst” (STK-2013-627) upphävs samt att avgifter och taxor revideras till följd av ändring av serviceinsatser inom vård och omsorg. Översynen av avgifter pågår och lyfts till kommunfullmäktige när utredningen har slutförts.

Bakgrund

Malmö stads styrdokument Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt socialtjänstlagen (SoL)

Styrdokument ”Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt Socialtjänstlagen (SoL)” (STK- 2015-640) beslutades 22 juni 2016. Riktlinjerna utgår från bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, som anger rätten till bistånd för enskilda individer. Vid tiden för beslutet fördelades ansvaret för biståndsbedömning i fem stadsområden. Riktlinjerna syftade till att bedömningar inom ramen för SoL i Malmö stad blev rättvisa och likvärdiga mellan stadsområden för alla som ansökte om bistånd. Syftet med riktlinjerna var även att bidra till insatser av god kvalitet och att resurserna användes på ett effektivt sätt. Bedömningar ska dock alltid ske utifrån brukarens individuella omständigheter och livssituation.

Ansvarsfördelningen i Malmö stad

I samband med organisationsförändringen till fackförvaltningar beslutade kommunfullmäktige den 21 juni 2017 om ”Ny organisation i Malmö stad – Översyn av kommuncentrala styrdokument som berörs av organisationsförändringen” (STK-2017-501). I ärendet framgår att ansvaret för revidering av ”Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt Socialtjänstlagen (SoL)” lämnades till HVON. Vidare framgår att en mindre del rör FSNs ansvarsområde och att revideringar av det som rör detta, ska ske i samråd med FSN.

Kommunallagen

Enligt kommunallagen (2017:275) ska kommuner och regioner behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. I detta ärende aktualiseras lagen på grund av delat ansvar mellan nämnder för samma lagstiftning.

Nämndernas underlag och beslut Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

HVON behandlade den 27 september 2024 ”Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt socialtjänstlagen (SoL)” (HVO-2023-4344). I ärendet framgår bland annat att nämnden gav sin förvaltning i uppdrag att se över riktlinjerna för biståndsbedömning. Översynen syftade till att möta framtidens behov där antalet äldre kommer att öka och ett kompetensförsörjningsgap som kan bli aktuellt när antalet äldre personer ökar. Ansatser har även gjorts för att möta den nya

socialtjänstlagen, som förväntas träda i kraft 1 juli 2025. Nämnden lyfter i nya riktlinjer fram ett ökat fokus på andra alternativ innan bistånd blir aktuellt samt att säkerställa att bistånd inte beviljas, om det går att tillgodose på annat sätt.

Nämndens reviderade riktlinjer syftar till att öka den enskildes rätt till självbestämmande, känsla av delaktighet och flexibilitet. Den enskilde ska tillsammans med utförande verksamhet planera för hur ofta, när och hur stödet ska utformas för vissa insatser. De nya riktlinjerna ska även stödja arbetet med övergången från minutschema till mer tillitsbaserad styrning. HVON har identifierat att serviceinsatser omvandlat till tid (i avgiftssystemet) bidragit till upplevelse av minutschema. Riktlinjerna ska även möjliggöra för e-handel, att uttömma andra alternativ i biståndsbedömningen samt att öka den enskildes möjligheter att välja tjänster på öppna marknaden.

De nya riktlinjerna ska tillämpas i nya utredningar och omprövningar från och med dagen då de börjar gälla och ska inte beröra befintliga beslut.

Inför framtagande av riktlinjerna har samråd skett mellan HVON och FSN. Dialogen har föranlett att FSN önskar anta egna riktlinjer.

Det framförs att båda nämndernas riktlinjer är snarlika och följer varandra. ”De skillnader som föreslås i de två nämndernas riktlinjer förväntas inte innebära att brukares behov bedöms olika gällande rätten till insatser”.

HVON beslutade den 27 september 2024 att:

1. uppmana kommunfullmäktige att upphäva det tidigare beslutet om modellen att beviljade bistånd för serviceinsatser ska omvandlas till tid (STK-2013-627).
2. anta reviderade Riktlinjer för biståndsbedömning vid handläggning enligt socialtjänstlagen (SoL), med undantag för insatserna inköp (s.8), tvätt (s.9) och städning (s.9), att gälla från den 1 januari 2025 under förutsättning att:
 - i) Funktionsstödsnämnden får beviljat av kommunfullmäktige att anta egna riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen.
3. anta reviderade riktlinjer för biståndsbedömning vid handläggning enligt socialtjänstlagen (SoL) i de delar som rör insatserna inköp (s.8), tvätt (s.9) och städning (s.9), att börja gälla från det datum då samtliga följande förutsättningar är uppfyllda:
 - ii) Funktionsstödsnämnden får beviljat av kommunfullmäktige att anta egna riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen

- iii) Kommunfullmäktige fattat beslut om att upphäva det tidigare beslutet om modellen att beviljade bistånd för serviceinsatser ska omvandlas till tid
- iv) Kommunfullmäktige fattat beslut om att göra nödvändiga ändringar av avgifter och taxor och i tillhörande tillämpningsanvisningar
- v) Verksamhetssystemet för avgifter anpassats till de nödvändiga ändringar av avgifter som gäller serviceinsatser.

Nämnden behandlade därefter ”Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt socialtjänstlagen (SoL)” den 19 december 2024. Av tjänsteskrivelsen framgår att förvaltningen är mycket angelägna om att riktlinjerna träder i kraft från den 1 januari 2025 i alla delar utom de som gäller serviceinsatser. Följande beslut togs.

1. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden antar reviderade Riktlinjer för biståndsbedömning vid handläggning enligt socialtjänstlagen (SoL), med undantag för insatserna inköp (s.8), tvätt (s. 9) och städning (s.9), att gälla från den 1 januari 2025.
2. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden upphäver därmed tidigare beslut om villkoret att reviderade Riktlinjer för biståndsbedömning vid handläggning enligt socialtjänstlagen (SoL) gäller under förutsättning att funktionsstödsnämnden får beviljat av kommunfullmäktige att anta egna riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen (§ 99, 2024-09-27).

Funktionsstödsnämnden

FSN behandlade vid möte 28 oktober 2024 ”Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt socialtjänstlagen” (FSN-2024-3780).

I tjänsteskrivelsen framgår bland annat att dialog förts mellan förvaltningarna under revideringen av riktlinjerna. Utgångspunkten för funktionsstödsförvaltningen har varit de målgrupper som förvaltningarna ansvarar för. Samtalen har lett fram till bedömningen om att nämnderna bör anta egna riktlinjer.

Nämndens föreslagna riktlinjer är i det närmaste likalydande HVONs reviderade riktlinjer, men skiljer sig åt i följande punkter. I nämndens underlag framgår följande skillnader.

- FSN har i sina riktlinjer inte med ansvaret för dagverksamhet demens och växelboende. Dessa insatser finns i huvudsak inom HVONs ansvar.
- Inom särskilt boende skiljer sig nämndernas målgrupper åt och förslaget är att FSN inte följer HVONs kostnadsberäkningar i denna del.

- Skrivningar skiljer sig åt när vissa målgruppsanpassningar gjorts av texten.

Det uttrycks även att de två nämndernas riktlinjer inte förväntas medföra att brukares behov bedöms olika gällande rätten till insatser. Riktlinjerna är en vägledning för biståndshandläggare om vad som bedöms vara en skälig levnadsnivå. Syftet är att skapa ett enhetligt synsätt och jämlika bedömningar. Det görs alltid en individuell prövning och riktlinjerna ersätter inte den individuella prövningen.

Undantagna insatser (serviceinsatserna inköp, tvätt och städning) föreslås gälla efter att verksamhetssystemet anpassats, fram till dess kommer tidigare riktlinjer att gälla. En förutsättning är även att kommunfullmäktige upphäver det tidigare beslutet om modellen att beviljade bistånd för serviceinsatser ska omvandlas till tid och gör nödvändiga ändringar av avgifter och taxor och i tillhörande tillämpningsanvisningar enligt framställan från HVON (se bifogat beslut).

Vid mötet beslutade FSN att

1. föreslå kommunfullmäktige att ge nämnden rätt att anta egna riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen.
2. anta ”Riktlinjer för biståndsbedömning vid handläggning enligt socialtjänstlagen (SoL)”, med undantag för insatserna inköp, tvätt och städning, att gälla från den 1 januari 2025, under förutsättning att funktionsstödsnämnden får beviljat av kommunfullmäktige att anta egna riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen.
3. anta ”Riktlinjer för biståndshandläggning vid handläggning enligt socialtjänstlagen (SoL)” i de delar som rör insatserna inköp, tvätt och städning att gälla från det datum då funktionsstödsnämnden får beviljat av kommunfullmäktige att anta egna riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen samt efter att kommunfullmäktige fattat beslut om att upphäva det tidigare beslutet om modellen att beviljade bistånd för serviceinsatser ska omvandlas till tid och gjort nödvändiga ändringar av avgifter och taxor och i tillhörande tillämpningsanvisningar enligt hälsa-, vård- och omsorgsnämndens framställan.
4. skicka Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt socialtjänstlagen på skriftlig remiss till brukarrådets organisationer för att inhämta deras synpunkter inför fortsatt beslutshantering i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

De skriftliga riktlinjerna (punkt 4 ovan) skickades ut för synpunkter till 50 föreningar inom funktionsstödsområdet. Samtliga var inbjudna till brukarrådets möte den 14

november 2024. Inkomna synpunkter, av skilda slag har bifogats nämndens underlag. Alla svar, skilda synpunkter och en sammanfattning har bifogats till nämndens underlag.

Stadskontorets bedömning och förslag

Stadskontoret gör bedömningen att nämndernas respektive förslag till riktlinjer i huvudsak syftar till målgruppsanpassning. Separata riktlinjer för HVON och FSN är en rimlig utveckling då nämnderna ansvarar för olika målgrupper. Förslaget är att nämnderna bör kunna ha egna riktlinjer.

Stadskontoret föreslår, i det fall kommunfullmäktige beslutar om att bevilja nämnderna att anta egna riktlinjer, att upphäva kommunfullmäktigebeslut om HVONs ansvar för riktlinjerna. Stadskontoret föreslår även att kommunfullmäktige upphäver ”Riktlinjer för biståndsbedömning i ordinärt boende och särskilt boende enligt Socialtjänstlagen (SoL)” (STK- 2015-640) som beslutades 22 juni 2016.

Stadskontoret förordar att framtida revideringar sker i fortsatt dialog mellan nämnderna. Initierande nämnd rekommenderas att sammankalla till dialog med primära syften om samstämmighet i rätten till insatser och likabehandling av Malmöborna.

Ansvariga

Susanna Jakobsson Enhetschef
Anna Westerling Ekonomidirektör
Pamela Lindqvist Nämndsekreterare